

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

ADEM ÖZDEMİR VE MELAHAT ÖZDEMİR BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2015/10660)

Karar Tarihi: 18/4/2019

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Burhan ÜSTÜN
Hicabi DURSUN
Kadir ÖZKAYA
Raportör : Tuğçe TAKCI
Başvurucular : 1. Adem ÖZDEMİR
: 2. Melahat ÖZDEMİR
Vekili : Av. Osman ASLAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, bir ceza kovuşturmasının makul sürede tamamlanmadığı iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 22/6/2015 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

5. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden ulaşılan yargılama dosyalarındaki bilgi ve belgelere göre ilgili olaylar özetle şöyledir:

6. Başvuruculardan Adem Özdemir, eşinin doğum yapacağını, bu nedenle 112 Acil Servisi arayarak ambulans talebinde bulunduğunu ancak ambulansın gönderilmemesi nedeniyle gecikmeli olarak özel bir otomobil ile eşini hastaneye kaldırdıklarını ancak bebeğin anne karnında vefat ettiğini belirterek 112 Acil Servis görevlileri hakkında Batman Cumhuriyet Başsavcılığına (Cumhuriyet Başsavcılığı) şikâyet dilekçesi sunmuştur.

7. Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Acil Servis Hemşiresi A.Ç. ve Tıp Teknisyeni M.YE hakkında talep edilen soruşturma izni üzerine Batman Valiliğinin 18/4/2008 tarihli kararıyla soruşturma izni verilmemesine karar verilmiştir.

8. Söz konusu karara karşı müşteki tarafından yapılan itiraz Diyarbakır Bölge İdare Mahkemesinin 18/06/2008 tarihli kararı ile kabul edilmiş ve şüphelilerin atılı suçu işledikleri kanısını doğrulayacak ve haklarında adli soruşturma açılmasını gerekli kılacak yeterli belge ve bilgi bulunduğu gerekçesi ile soruşturma izni verilmemesine dair kararın bozulmasına karar verilmiştir.

9. Bunun üzerine Cumhuriyet Başsavcılığının 4/11/2008 tarihli iddianamesiyle şüpheliler hakkında görevi kötüye kullanma suçundan kamu davası açılmıştır.

10. Batman 1. Asliye Ceza Mahkemesi (Mahkeme) 24/5/2010 tarihli kararıyla sanıkların müsnet suçtan beraatlerine karar vermiştir.

11. Karar, Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 30/1/2013 tarihli kararıyla bozulmuştur. Bozma gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...Katılanın, olay günü sabah 06.30 sularında eşinin rahatsızlanması nedeniyle araç bulamadığını belirterek ambulans talep etmesine rağmen, sanık [A.Ç.nin], 'doğumlara 112 gelmiyor, bir şekilde götürmeye çalışın' diyerek ambulans göndermediği, katılanın eşini kendi imkanları ile hastaneye götürdüğü ancak bebeğin ölü doğduğu, olay tarihinde de 112 komuta kontrol merkezinde nöbetçi doktor bulunmadığının anlaşılması karşısında; görevli tabip bulunmadığı durumlardaki uygulamanın ne olduğu ve sanıkların aynı tarihte başkaca talepler nedeniyle ambulans görevlendirip görevlendirmedeği belirlenerek, sonucuna göre sanıkların hukuki durumlarının değerlendirilmesi gerekirken, eksik inceleme ve yetersiz gerekçe ile beraat kararı verilmesi..."

12. Bozma üzerine yapılan yargılamada Mahkemenin 22/1/2015 tarihli kararıyla sanıkların müsnet suçtan neticeten 5 ay hapis cezasıyla cezalandırılmalarına ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiştir. Gerekçenin ilgili kısmı şöyledir:

"...her durumda komuta kontrol merkezinde tıbbi çağrılarını karşılayacak nöbetçi doktorun bulunması gerektiği, sağlık personelinin katılanın eşinin herhangi bir anormal durumu bulunmadığı, doğumun normal doğum olduğu, buldukları yerin merkeze yakın olması gerekçesiyle ambulans göndermemesi durumunun öncelikle Anayasa'nın sosyal devlet ilkesine aykırı olduğu, Anayasamızın 17. ve 60. maddelerini de ihlal eder nitelikte olduğu açıktır. Kaldı ki mevcut yönergelerden ve yasal prosedürden söz konusu tıbbi çağrıyı değerlendirme yetkisi olay tarihinde 112 komuta merkezinde çalışan sanıklara ait de değildir. Sanıkların savunmalarına göre o tarihte çağrılarını cevaplandırıp gerektiğinde ambulans sevk etmeye yetkili olan nöbetçi doktor tıpta uzmanlık sınavına çalışmak için komuta merkezinde bulunmamaktadır. Bu durumda sanıkların daha önce kendilerine verilen hukuksuz talimata binaen olay yerine ambulans sevk etmeyerek görevlerini kötüye kullandıkları açıktır..."

13. Karara karşı sanıklar tarafından yapılan itiraz, Batman 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 16/3/2015 tarihli kararıyla reddedilmiştir.

14. Ret kararı başvuruçulara 18/6/2015 tarihinde tebliğ edilmiştir.

15. Başvurucular 22/6/2015 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

16. Mahkemenin 18/4/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucuların İddiaları

17. Başvurucular, bebeklerinin ölü doğmasıyla sonuçlanan olayın sorumluları hakkında yürütülen yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle maddi ve manevi olarak mağdur olduklarını belirterek makul sürede yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

18. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucuların başvuru formunda iddialarını dile getiriş biçimler gözetildiğinde iddialarının münhasıran yargılamanın uzun sürmesine yönelik olduğu ve başka haklar yönünden bir şikâyetlerinin bulunmadığı anlaşıldığından başvurunun adil yargılanma hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

19. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45. maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre bireysel başvurunun incelenmesi için kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddia edilen hakkın Anayasa'da güvence altına alınmış olmasının yanı sıra Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) ve Türkiye'nin taraf olduğu Sözleşme'ye ek protokoller kapsamına da girmesi gerekir. Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanı dışında kalan hak ihlali iddiasını içeren başvurular bireysel başvurunun kapsamında değildir (*Onurhan Solmaz*, B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 18).

20. Sözleşme'nin 6. maddesinde adil yargılanmaya ilişkin hak ve ilkelerin *medeni hak ve yükümlülükler ile ilgili uyumsuzlukların* ve bir *suç isnadının* esasının karara bağlanması esnasında geçerli olduğu belirtilerek hakkın kapsamı bu konularla sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla bahsedilen hâller dışında kalan adil yargılanma hakkının ihlali iddiasına dayanan başvurular, Anayasa ve Sözleşme kapsamı dışında kalacağından bireysel başvuruya konu olamaz. Bir ceza davasında üçüncü kişilerin cezalandırılmasını talep eden mağdur, suçtan zarar gören, şikâyetçi veya katılan sıfatını haiz kişiler Sözleşme'nin 6. maddesinin koruma alanı dışında kalmaktadır (*Onurhan Solmaz*, §§ 23, 24).

21. Somut olayda başvuru Anayasa'nın 36. maddesine dayanan ihlal iddialarının konusunun Anayasa'da güvence altına alınmış ve Sözleşme kapsamında olan temel hak ve özgürlüklerin ortak koruma alanı dışında kaldığı anlaşılmıştır.

22. Açıklanan gerekçelerle başvurunun diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *konu bakımından yetkisizlik* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Başvuru Numarası : 2015/10660

Karar Tarihi : 18/4/2019

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurunun *konu bakımından yetkisizlik* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ olduğuna,

B. Yargılama giderlerinin başvuruçular üzerinde BIRAKILMASINA 18/4/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Kadir ÖZKAYA